

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
Od Autora	17
Rozdział 1	
Zagadnienia ogólne	19
1.1. Pojęcia, funkcje i źródła prawa spadkowego	19
1.2. Prawo spadkowe międzynarodowe	25
1.3. Konstytucyjne podstawy prawa spadkowego	28
1.4. Prawo spadkowe międzyczasowe	30
1.5. Ewolucja polskiego prawa spadkowego	34
1.6. Podatek spadkowy	38
1.7. Postępowanie spadkowe	41
Rozdział 2	
Ogólna charakterystyka spadku i dziedziczenia	47
2.1. Pojęcie spadku	47
2.2. Pozaspadkowe przypadki sukcesji singularnej	52
2.2.1. Zasady ogólne	52
2.2.2. Zapis windykacyjny	54
2.2.3. Najem lokalu mieszkalnego (art. 691 k.c.)	54
2.2.4. Służebność mieszkania	55
2.2.5. Dyspozycja wkładem bankowym na wypadek śmierci (art. 56 pr. bank.)	56
2.2.6. Wskazanie osoby uposażonej do wypłaty gwarantowanej z FUS .	58
2.2.7. Dyspozycje środkami zgromadzonymi na rachunkach OFE, pracowniczych programów emerytalnych, IKE i IKZE	59
2.2.8. Środki zgromadzone w funduszach inwestycyjnych	60
2.2.9. Prawa ze stosunku pracy i świadczenia z tytułu bezrobocia	60
2.2.10. Udziały w spółdzielni i banku spółdzielczym	62
2.2.11. Roszczenia osoby represjonowanej i ofiary tortur	63
2.2.12. Roszczenia obwinionego o popełnienie wykroczenia	64

2.2.13.	Nieruchomość dziedziczona testamentowo przez cudzoziemca, który nie uzyskał zezwolenia na jej nabycie	64
2.2.14.	Umowa ubezpieczenia	65
2.3.	Współuprawnienia z zastrzeżeniem przejścia prawa na pozostającego przy życiu współuprawnionego (<i>quasi-joint tenancy</i>)	65
2.4.	Skład spadku	66
2.4.1.	Uwagi ogóle	66
2.4.2.	Poszczególne prawa i obowiązki wchodzące w skład spadku	69
2.4.2.1.	Prawa i obowiązki wynikające z norm księgi I kodeksu cywilnego	69
2.4.2.2.	Prawa i obowiązki prawnorzeczowe	70
2.4.2.3.	Prawa i obowiązki obligacyjne	71
2.4.2.4.	Prawa i obowiązki wynikające z przepisów prawa spadkowego	74
2.4.2.5.	Prawa i obowiązki wynikające ze stosunków rodzinnych	75
2.4.2.6.	Prawa i obowiązki spółkowe i spółdzielcze	76
2.4.2.7.	Prawa na dobrach niematerialnych	79
2.4.3.	Inne długi spadkowe	79
2.4.4.	Wyodrębnione części spadku	83
2.5.	Prawo do spadku	87
2.6.	Dziedziczenie jako sukcesja uniwersalna	88
2.7.	Uprawnienie bliskich spadkodawcy do mieszkania, urządzenia domowego oraz utrzymania	90
2.8.	Otwarcie spadku	92
2.9.	Tytuł powołania do spadku	94
2.10.	Zdolność dziedziczenia	99
2.11.	Niegodność dziedziczenia	103
2.11.1.	Pojęcie niegodności	103
2.11.2.	Podstawy niegodności	104
2.11.3.	Tryb i skutki stwierdzenia niegodności	109
2.11.4.	Przebaczenie	112
2.12.	Zarząd spadku nieobjętego i zabezpieczenie spadku	113
2.12.1.	Zarząd spadku nieobjętego	113
2.12.2.	Zabezpieczenie spadku	115
 Rozdział 3		
Dziedziczenie ustawowe		
3.1.	Uwagi ogólne	117
3.2.	Dziedziczenie w pierwszej klasie	120
3.3.	Dziedziczenie w drugiej klasie	122
3.4.	Dziedziczenie w trzeciej klasie	124
3.5.	Dziedziczenie w czwartej klasie (dziadków i ich zstępnych)	125

3.6.	Dziedziczenie w piątej klasie (pasierbów)	128
3.7.	Dziedziczenie w szóstej klasie (gminy albo Skarbu Państwa)	129
3.8.	Dziedziczenie w wypadku przysposobienia	130
3.9.	Pozycja małżonka spadkodawcy	133
3.9.1.	Uwagi ogólne	133
3.9.2.	Dziedziczenie małżonka a ustroje majątkowe małżeńskie	134
3.9.3.	Uprawnienie małżonka spadkodawcy do przedmiotów urządzenia domowego	136
3.9.4.	Wyłączenie małżonka od dziedziczenia ustawowego	140
3.9.5.	Sukcesja singularna i <i>quasi-joint tenancy</i>	142
3.10.	Uprawnienia dziadków spadkodawcy	144

Rozdział 4

Testament	145	
4.1.	Swoboda testowania	145
4.2.	Pojęcie testamentu	146
4.3.	<i>Animus testandi</i>	147
4.4.	Testament jako dokument	148
4.5.	Rozrządzenia testamentowe	150
4.6.	Nieważność i bezskuteczność testamentu i poszczególnych rozrządzeń ..	154
4.7.	Rejestr testamentów	157
4.8.	Zakaz testamentów wspólnych	158
4.9.	Zdolność testowania	161
4.10.	Osobisty charakter testamentu	162
4.11.	Odwołanie testamentu	164
4.11.1.	Uwagi ogólne	164
4.11.2.	Sposoby odwołania testamentu	167
4.11.3.	Sporządzenie kilku testamentów	171
4.12.	Wady oświadczenia woli przy sporządzaniu testamentu	174
4.12.1.	Uwagi ogólne	174
4.12.2.	Brak świadomości lub swobody	175
4.12.3.	Błąd	177
4.12.4.	Groźba	179
4.12.5.	Skutki wady testamentu	179
4.13.	Wykładnia testamentu	181
4.14.	Otwarcie i ogłoszenie testamentu	186

Rozdział 5

Forma testamentu	189	
5.1.	Uwagi ogólne	189
5.2.	Testamenty zwykłe	191
5.2.1.	Testament własnoręczny	191
5.2.2.	Testament notarialny	198

3.6.	Dziedziczenie w piątej klasie (pasierbów)	128
3.7.	Dziedziczenie w szóstej klasie (gminy albo Skarbu Państwa)	129
3.8.	Dziedziczenie w wypadku przysposobienia	130
3.9.	Pozycja małżonka spadkodawcy	133
3.9.1.	Uwagi ogólne	133
3.9.2.	Dziedziczenie małżonka a ustroje majątkowe małżeńskie	134
3.9.3.	Uprawnienie małżonka spadkodawcy do przedmiotów urządzenia domowego	136
3.9.4.	Wyłączenie małżonka od dziedziczenia ustawowego	140
3.9.5.	Sukcesja singularna i <i>quasi-joint tenancy</i>	142
3.10.	Uprawnienia dziadków spadkodawcy	144

Rozdział 4

Testament	145	
4.1.	Swoboda testowania	145
4.2.	Pojęcie testamentu	146
4.3.	<i>Animus testandi</i>	147
4.4.	Testament jako dokument	148
4.5.	Rozrządzenia testamentowe	150
4.6.	Nieważność i bezskuteczność testamentu i poszczególnych rozrządzeń ..	154
4.7.	Rejestr testamentów	157
4.8.	Zakaz testamentów wspólnych	158
4.9.	Zdolność testowania	161
4.10.	Osobisty charakter testamentu	162
4.11.	Odwołanie testamentu	164
4.11.1.	Uwagi ogólne	164
4.11.2.	Sposoby odwołania testamentu	167
4.11.3.	Sporządzenie kilku testamentów	171
4.12.	Wady oświadczenia woli przy sporządzaniu testamentu	174
4.12.1.	Uwagi ogólne	174
4.12.2.	Brak świadomości lub swobody	175
4.12.3.	Błąd	177
4.12.4.	Groźba	179
4.12.5.	Skutki wady testamentu	179
4.13.	Wykładnia testamentu	181
4.14.	Otwarcie i ogłoszenie testamentu	186

Rozdział 5

Forma testamentu	189	
5.1.	Uwagi ogólne	189
5.2.	Testamenty zwykłe	191
5.2.1.	Testament własnoręczny	191
5.2.2.	Testament notarialny	198

5.2.3.	Testament allograficzny	202
5.3.	Testamenty szczególne	208
5.3.1.	Testament ustny	208
5.3.2.	Testament podróży	216
5.3.3.	Testamenty wojskowe	218
5.3.4.	Utrata mocy przez testament szczególny	219
5.4.	Świadkowie testamentu	221
5.4.1.	Pojęcie świadka testamentu	221
5.4.2.	Niezdolność bezwzględna	222
5.4.3.	Niezdolność względna	225
5.5.	Skutki naruszenia przepisów o formie	230

Rozdział 6

Powołanie spadkobiercy	233
6.1. Osoba, która może być ustanowiona spadkobiercą	233
6.2. Sposób powołania spadkobiercy	234
6.3. Powołanie kilku spadkobierców	235
6.4. Powołanie do całości lub części spadku	237
6.5. Testament negatywny	238
6.6. Powołanie małżonków na spadkobierców	239
6.7. Przeznaczenie oznaczonej osobie poszczególnych przedmiotów	240
6.8. Powołanie warunkowe i terminowe	246
6.9. Podstawienie zwykłe	248
6.10. Podstawienie powiernicze	250
6.11. Przyrost	252
6.12. Bezskuteczność powołania a zapisy zwykłe i polecenia obciążające spadkobiercę	254

Rozdział 7

Zapis windykacyjny	256
7.1. Wprowadzenie	256
7.2. Ustanowienie zapisu windykacyjnego	260
7.3. Przedmiot zapisu windykacyjnego	264
7.4. Nabycie przedmiotu zapisu windykacyjnego	267

Rozdział 8

Zapis zwykły	268
8.1. Pojęcie	268
8.2. Ustanowienie zapisu zwykłego	269
8.3. Przedmiot zapisu zwykłego	273
8.4. Zobowiązanie z tytułu zapisu zwykłego	275
8.5. Zapis w wypadku, gdy w skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne	277

Rozdział 9	279
Polecenie	279
9.1. Wprowadzenie	280
9.2. Pojęcie i przedmiot polecenia	282
9.3. Odpowiedzialność z tytułu polecenia	
Rozdział 10	285
Wykonawca testamentu	285
10.1. Pojęcie i funkcja wykonawcy testamentu	287
10.2. Powołanie wykonawcy testamentu	288
10.3. Objęcie i wygaśnięcie funkcji wykonawcy testamentu	292
10.4. Prawa i obowiązki wykonawcy testamentu	
Rozdział 11	297
Pozatestamentowe rozrządzenia majątkiem na wypadek śmierci	297
11.1. Uwagi ogólne	298
11.2. Jednostronne dyspozycje <i>mortis causa</i>	300
11.3. Umowy dotyczące spadku	300
11.3.1. Uwagi ogólne	305
11.3.2. Prawnospadkowe klauzule w umowach spółki cywilnej, osobowej i z ograniczoną odpowiedzialnością	307
11.3.3. Prawnospadkowe klauzule w umowach majątkowych małżeńskich (art. 50 ¹ k.r.o.)	308
11.3.4. Darowizna <i>mortis causa</i>	310
11.4. Pełnomocnictwo niewygasające w chwili śmierci i na wypadek śmierci ...	
Rozdział 12	315
Zachowek	315
12.1. Wprowadzenie	317
12.2. Prawo do zachowku a roszczenie o zachowek	319
12.3. Osoby uprawnione do zachowku	320
12.4. Wielkość zachowku	320
12.4.1. Sposób obliczania zachowku	321
12.4.2. Udział spadkowy, stanowiący podstawę obliczenia zachowku	322
12.4.3. Substrat zachowku – obliczanie wartości spadku	325
12.4.4. Doliczanie darowizn i zapisów windykacyjnych	334
12.5. Roszczenie o zachowek	334
12.5.1. Ustalenie wysokości roszczenia o zachowek	336
12.5.2. Charakterystyka roszczenia o zachowek	338
12.5.3. Wymagalność i przedawnienie roszczenia o zachowek	340
12.5.4. Roszczenie o zachowek ze spadku obejmującego gospodarstwo rolne	

12.6.	Odpowiedzialność za zachówek	341
12.6.1.	Odpowiedzialność spadkobierców	341
12.6.2.	Odpowiedzialność zapisobierców windykacyjnych	348
12.6.3.	Odpowiedzialność obdarowanych	352
12.7.	Wydzielenie	356
12.7.1.	Pojęcie wydzielenia	356
12.7.2.	Podstawy wydzielenia	357
12.7.3.	Sposób wydzielenia	360
12.7.4.	Skutki wydzielenia	362
12.7.5.	Przebaczenie	363

Rozdział 13

Przyjęcie i odrzucenie spadku	366	
13.1.	Tymczasowy charakter nabycia spadku	366
13.2.	Oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku	367
13.3.	Zasada niepodzielności oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku	370
13.4.	Sposób złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku	372
13.5.	Termin do złożenia oświadczenia	373
13.6.	Skutki niezłożenia oświadczenia w terminie	376
13.7.	Transmisja	376
13.8.	Skutki złożenia oświadczenia	379
13.9.	Wady oświadczenia woli o przyjęciu albo odrzuceniu spadku	381
13.10.	Odrzucenie spadku z pokrzywdzeniem wierzycieli	384
13.11.	Przyjęcie i odrzucenie zapisu windykacyjnego	387

Rozdział 14

Dokumentowanie nabycia spadku i przedmiotu zapisu windykacyjnego	390	
14.1.	Uwagi ogólne	390
14.2.	Stwierdzenie nabycia spadku	394
14.3.	Notarialne poświadczenie dziedziczenia	399
14.4.	Europejskie poświadczenie spadkowe	404
14.5.	Zmiana lub uchylene stwierdzenia nabycia spadku, aktu poświadczenia dziedziczenia lub europejskiego poświadczenia spadkowego	407
14.6.	Domniemania wynikające ze stwierdzenia nabycia spadku, aktu poświadczenia dziedziczenia i europejskiego poświadczenia spadkowego	410
14.7.	Wyłącność dowodowa stwierdzenia nabycia spadku, aktu poświadczenia dziedziczenia i europejskiego poświadczenia spadkowego	411
14.8.	Ochrona osób trzecich	413
14.9.	Udokumentowanie nabycia przedmiotu zapisu windykacyjnego i jego skutki	416

14.10. Rejestr spadkowy	418
Rozdział 15	
Ochrona dziedziczenia	421
Rozdział 16	
Odpowiedzialność za długi spadkowe	428
16.1. Wprowadzenie	428
16.2. Odpowiedzialność spadkobierców	428
16.3. Odpowiedzialność zapisobierców windykacyjnych	432
16.4. Odpowiedzialność za zachówek, zapisy zwykłe i polecenia	433
16.5. Odpowiedzialność za długi związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego i przedsiębiorstwa	434
16.6. Dobrodziejstwo inwentarza	436
16.7. Kolejność zaspokajania długów spadkowych	440
16.8. Odpowiedzialność za długi publicznoprawne	445
Rozdział 17	
Wspólność majątku spadkowego i dział spadku	446
17.1. Wspólność majątku spadkowego	446
17.2. Dział spadku	450
17.2.1. Pojęcie działu spadku	450
17.2.2. Tryby działu spadku	452
17.2.2.1. Umowny dział spadku	452
17.2.2.2. Sądowy dział spadku	454
17.2.3. Doliczenie darowizn i zapisów windykacyjnych	456
17.2.4. Rękojmia	462
Rozdział 18	
Zrzeczenie się dziedziczenia	464
Rozdział 19	
Zbycie spadku	473
Wykaz najważniejszej literatury	483
Indeks rzeczowy	487